

21/10/2008 LA BIBLIOTECA DE CATALUNYA EN GUARDA L'ORIGINAL

Rescatat un poemari inèdit d'Agustí Bartra

- L'escriptor va optar amb aquest llibre al premi Joaquim Folguera el 1938

Quatre de les pàgines del mecanoscrit que Bartra va presentar al premi Joaquim Folguera de 1938.

L'escriptor Agustí Bartra, de qui aquest any se celebra el centenari del naixement.

JORDI AMAT
BARCELONA

Agustí Bartra va presentar el 1938 el poemari *Rapsòdies a la mort d'un soldat i altres poemes* al premi Joaquim Folguera. Tot just tres mesos després el poeta, narrador i traductor català va travessar la frontera cap a l'exili, d'on no tornaria fins 30 anys després. Avui, aquell llibre, que no es va publicar mai i que, a part del jurat del certamen, no consta que ningú hagi tornat a llegir, resta guardat i semioblidat a la sala de manuscrits de la Biblioteca de Catalunya, a pocs metres del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), on aquesta setmana el festival de literatura Kosmopolis retrà homenatge a Bartra (Barcelona, 1908 - Terrassa, 1982), amb motiu del centenari del seu naixement, el 8 de novembre.

Encara que tot podria ser, sembla improbable que els participants parlin de *Rapsòdies a la mort d'un soldat i altres poemes*, un llibre escrit en plena guerra civil, que avui en dia, l'original, tal com va ser concebut, segueix inèdit. Bartra el va presentar al premi Joaquim Folguera l'11 de novembre de 1938 (es llegeix al talonari de rebuts d'obres presentades a aquest premi). Havien passat només quatre dies des que Clementina Arderiu diposités a la Institució de les Lletres Catalanes dos exemplars de *Sempre i ara*, el poemari que va guanyar el Folguera d'aquell any. El jurat el

formaven Josep Maria Capdevila, Joan Oliver i Jaume Bofill i Ferro. El 8 de febrer de 1939, Bartra va travessar la frontera i no tornaria a Catalunya fins al cap de 30 anys.

A més de l'homenatge al Kosmopolis, on participarà el seu fill, l'antropòleg Roger Bartra, s'acaben de reeditar dues obres de Bartra, *Odisseu* (Proa) i *Crist de 200.000 braços* (Lleonard Muntaner Editor). Els assistents al Kosmopolis no ho tindran difícil per consultar el poemari mecanografiat. Des del CCCB han de recórrer uns 200 metres, arribar fins a la Biblioteca de Catalunya, travessar la Nau de Ponent, passar un enorme teló de plàstic, trucar al timbre que dóna accés a la sala Prat de la Riba i entregar a la bibliotecària la petició.

MANUSCRIT 2.550

El secret és el número de registre: Manuscrit 2.550. En menys de mitja hora podran fullejar les 45 pàgines numerades i mecanografiades que integren un original de presentació austera enquadrada en tela verda. Si són bartrians professionals, detectaran que Bartra va incloure 10 dels 32 poemes, notablement modificats, en el seu primer poemari publicat en l'exili americà (alguns eren a *El árbol de fuego*, altres van repetir en el primer *L'arbre de foc*). Però si el llegeixen complet, descobriran un nou llibre. Potser la radiografia més clara de l'esperit de Bartra durant la guerra. Sense ser un gran poemari, *Rapsòdies a la mort d'un soldat i altres poemes* sí que representa un punt d'inflexió en la construcció del líric Bartra, de qui demà EL PERIÓDICO publicarà un perfil a les pàgines de Llibres. Durant la guerra, el poeta català més remarcable que sorgiria en l'exili havia escrit el capítol zero de la seva biografia d'escriptor. Responent a un periodista, ho va expressar amb rotunditat. La guerra, va afirmar, "em centrà com a poeta pel que tenia de projecció dramàtica absoluta, i em madurà com a home en sentir-me profundament home i profundament humà entre altres homes que se

m'assemblaven". El 1937 es va presentar per primer cop al Folguera amb *Cant corporal*. Tot i no ser guardonat (el premi se'l va endur Josep Lleonart), es va publicar el 1938. El mateix dia que sortia cap al front, en va rebre els primers exemplars. El tema principal del llibre era l'erotisme, i el perspicax crític Rafael Tasis va considerar que el formaven "poemes desiguals i ardents".

Rapsòdies a la mort d'un soldat i altres poemes és el testimoni d'un soldat que no va deixar de compondre versos malgrat estar combatent. Bartra es presenta com un jove introvertit, de veu literària cada vegada més potent, empeltat de sàvia romàntica, a l'espera de l'estimada. La col·lecció oblidada intensificava alguna d'aquestes línies, però el més destacat era l'obertura de nous camins. Hi va incloure poemes menors, cansats, esperançats, de circumstàncies o de guerra. A *Pregària de la terra cansada* va estrenar una vena tel·lúrica que després va ser una de les seves senyes d'identitat. No serà un mal homenatge publicar el llibre d'un poeta amb una veu que, com es pot llegir a *A la llibertat*, "omple la història de primaveres i de llavors i cims els deserts".

<p>PARTICIPACIÓ</p> <ul style="list-style-type: none">- Compartir - ¿Què són aquests serveis?	<p>EINES</p> <p>Sigues el primer a conèixer aquesta notícia amb l'aplicació ÚLTIMA HORA</p> <p>Rep El PERIODICO al teu correu amb el Butlletí de titulars.</p> <p>Rep les alertes per sms al teu mòbil.</p>
---	--